

POSTĘPOWANIE KARNE (SZP)

mgr Michał Basa

Katedra Postępowania Karnego WPAE Uwr

(dziś w zastępstwie – mgr **Helena Zielińska**)

SPIS ZASAD

- **Dopuszczalna liczba nieobecności w jednym semestrze** – 1; każda następna podlega zaliczeniu w terminie 2 tygodni od dnia ustania przyczyny nieobecności pod rygorem obniżenia oceny o 1 stopień za każdą niezaliczoną nieobecność,
- **Konsultacje** – zgodnie z informacją na mojej stronie osobistej,
- **Kolokwium w semestrze zimowym i letnim** (możliwość zaliczenia ustnie, jak i pisemnie),
- **Zajęcia** – dyskusja, kazusy, dwie symulacje,
- **Plusy** – za szczególną aktywność i czynny udział w zajęciach przysługuje plus; 5 plusów skutkuje podwyższeniem oceny o jeden stopień,
- **W razie pytań** – michal.basa@uwr.edu.pl ; zawsze odpisuję na maile, proszę pisać we wszystkich sprawach.

POWTÓRKA Z PRAWA KARNEGO MATERIALNEGO

Zasadą
prawa
karnego
jest

stosowanie:

A) ustawy starej

B) ustawy nowej

C) konglomeratu ustawy starej i nowej jeśli jest
względniejsza dla sprawcy

D) ustawy nowej, jeśli jest względniejsza dla sprawcy

POWTÓRKA Z PRAWA KARNEGO MATERIALNEGO

Przestępstwo to:

A) inaczej czyn zabroniony

B) wykroczenie o znacznym ładunku społecznej szkodliwości

C) czyn, o znamionach określonych w ustawie, obowiązującej w trakcie jego popełnienia, bezprawny, społecznie szkodliwy, zawiniony

D) czyn, karalny, karygodny i bezprawny.

POWTÓRKA Z PRAWA KARNEGO MATERIALNEGO

Umyślność
to:

A) zaprzeczenie nieumyślności

B) zamiar

C) postać zamiaru

D) co najmniej godzenie się na realizację znamion
czynu zabronionego.

POWTÓRKA Z PRAWA KARNEGO MATERIALNEGO

Niepodleganie
karze
skutkuje:

A) Brakiem bezprawności czynu

B) Niemożnością przypisania winy

C) Redukcją stopnia społecznej szkodliwości

D) Umorzeniem postępowania

POWTÓRKA Z PRAWA KARNEGO MATERIALNEGO

Ekstraneus
to:

A) Gatunek egzotycznego ssaka z rodziny lemurowatych

B) Inaczej podżegacz

C) Współdziałający w popełnieniu przestępstwa indywidualnego niewłaściwego, którego nie dotyczy okoliczność indywidualizująca

D) Osoba spoza środowiska prawniczego nie posiadająca wiedzy o prawie karnym.

WŁADZA SĄDOWNICZA I WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI

- Art. 10.
- [Zasada podziału władz]
 1. Ustrój Rzeczypospolitej Polskiej opiera się na podziale i równowadze władzy ustawodawczej, władzy wykonawczej i władzy sądowniczej.
 2. Władzę ustawodawczą sprawują Sejm i Senat, władzę wykonawczą Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej i Rada Ministrów, a władzę sądowniczą sądy i trybunały.
- Art. 175.
- [Wymiar sprawiedliwości]
 1. Wymiar sprawiedliwości w Rzeczypospolitej Polskiej sprawują Sąd Najwyższy, sądy powszechne, sądy administracyjne oraz sądy wojskowe.
 2. Sąd wyjątkowy lub tryb doraźny może być ustanowiony tylko na czas wojny.

PRAWO DO SĄDU/ NIEZAWISŁOŚĆ SĘDZIOWSKA

- Art. 45.
- [Prawo do sądu] 1. Każdy ma prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd.
- 2. Wyłączenie jawności rozprawy może nastąpić ze względu na moralność, bezpieczeństwo państwa i porządek publiczny oraz ze względu na ochronę życia prywatnego stron lub inny ważny interes prywatny. Wyrok ogłaszany jest publicznie.
- Art. 178.
- [Sędziowie; niezawisłość sędziowska] 1. Sędziowie w sprawowaniu swojego urzędu są niezawisli i podlegają tylko Konstytucji oraz ustawom.
- 2. Sędziom zapewnia się warunki pracy i wynagrodzenie odpowiadające godności urzędu oraz zakresowi ich obowiązków.
- 3. Sędzia nie może należeć do partii politycznej, związku zawodowego ani prowadzić działalności publicznej nie dającej się pogodzić z zasadami niezależności sądów i niezawisłości sędziów.

SĄDY

I instancja

- **Sądy rejonowe,**
- **Sądy okręgowe**

II instancja

- **Sądy Okręgowe (od orzeczeń sądów rejonowych, a także w granicach ustawowych kompetencji)**
- **Sądy Apelacyjne (od orzeczeń sądów okręgowych, a także w granicach ustawowych kompetencji)**

Nadzwyczajne
środki zaskarżenia

- **Sąd Najwyższy (nowe Izby Sądu Najwyższego/zagadnienie skargi nadzwyczajnej)**

ATRYBUTY WŁADZY SĄDOWNICZEJ

- Niezawisłość sędziowska
- Bezstronność,
- Niezależność sądu,

Gwarancje niezawisłości sędziowskiej:

Gwarancje ustrojowe

- Posiadanie obywatelstwa polskiego i korzystanie z pełni praw cywilnych
- Wysokie kwalifikacje zawodowe i etyczne
- Stałość stanowiska
- Nieprzenoszalność,
- Zakaz przynależności do partii,
- Immunitet,
- Odpowiedzialność dyscyplinarna,
- Status materialny

Gwarancje proceduralne

- Nadrzędność wobec storn procesu,
- Kolegialność orzekania (w teorii),
- Obiektywizm,
- Tajność narady i głosowania,
- Autonomia orzekania - samodzielność jurysdykcyjna

ZAGADNIENIE NIEPOSŁUSZEŃSTWA SĘDZIOWSKIEGO

Do dyskusji:

James Somerset był niewolnikiem przywiezionym z Afryki do Ameryki w 1749 r., następnie został sprzedany w Wirginii brytyjskiemu urzędnikowi celnemu Charlesowi Stewartowi. W 1769 r. Stewart powrócił do Londynu, a tam po dwóch latach jego niewolnik zbiegł. Somerset został jednak wkrótce pochwycony przez wynajętych przez Stewarta ludzi i odtransportowany na statek „Ann and Mary” cumujący na Tamizie, następnie miał być wywieziony na Jamajkę i tam sprzedany. W tym czasie w Anglii rozwijał się już bardzo silny ruch abolicjonistyczny, z wpływowym i opiniotwórczym G. Sharpem na czele. Uwięzienie niewolnika spotkało się z natychmiastową reakcją ze strony abolicjonistów, którzy przy pomocy wynajętych adwokatów złożyli wniosek o jego uwolnienie w ramach procedury *habeas corpus*. **Z kolei prawo angielskie obowiązujące na barce, na której przetrzymywano niewolnika bezwzględnie nakazywało dokonanie jego zwrotu właścicielowi [przyp. MB].**

Z: J. Zajadło, *Nieposłuszeństwo sędziowskie*, „PiP”, 1/2016, s. 26 i n.

ZAGADNIENIE NIEPOSŁUSZEŃSTWA SĘDZIOWSKIEGO

Do dyskusji:

1. Jak powinien postąpić sędzia do którego wpłynął wniosek o wydanie niewolnika wniosek o jego uwolnienie w ramach procedury *habeas corpus*?
2. Czy sędzia musi być posłuszny wobec prawa nawet jeśli jest ono niesprawiedliwe?
3. Co może zrobić sędzia stojący w obliczu niesprawiedliwego prawa, gdy uchylono normy prawne wyższego rzędu, do których mógłby się odwołać odmawiając zastosowania niesprawiedliwego przepisu?

ZAGADNIENIE NIEPOSŁUSZEŃSTWA SĘDZIOWSKIEGO

- niezawisłość, a bezwzględne posłuszeństwo literze prawa,
- Sędzia Herbert i sędzia Hart (R. Dworkin, *Imperium Prawa*),
- Pojęcie ustawowego bezprawia,
- Reguła Raudbrucha,

INSTYTUCJA WYŁĄCZENIA SĘDZIEGO JAKO GWARANCJA NIEZAWISŁOŚCI I BEZSTRONNOŚCI

INSTYTUCJA WYŁĄCZENIA SĘDZIEGO JAKO GWARANCJA NIEZAWISŁOŚCI I BEZSTRONNOŚCI

- **Art. 40. [Iudex inhabilis]**
- § 1. Sędzia jest z mocy prawa wyłączony od udziału w sprawie, jeżeli:
 - 1) sprawa dotyczy tego sędziego bezpośrednio;
 - 2) jest małżonkiem strony lub pokrzywdzonego albo ich obrońcy, pełnomocnika lub przedstawiciela ustawowego albo pozostaje we wspólnym pożyciu z jedną z tych osób;
 - 3) jest krewnym lub powinowatym w linii prostej, a w linii bocznej aż do stopnia pomiędzy dziećmi rodzeństwa osób wymienionych w pkt 2 albo jest związany z jedną z tych osób węzłem przysposobienia, opieki lub kurateli;
 - 4) był świadkiem czynu, o który sprawa się toczy, albo w tej samej sprawie był przesłuchany w charakterze świadka lub występował jako biegły;

INSTYTUCJA WYŁĄCZENIA SĄDZIEGO JAKO GWARANCJA NIEZAWISŁOŚCI I BEZSTRONNOŚCI

- 5) brał udział w sprawie jako prokurator, obrońca, pełnomocnik, przedstawiciel ustawowy strony, albo prowadził postępowanie przygotowawcze;
- 6) brał udział w wydaniu zaskarżonego orzeczenia lub wydał zaskarżone zarządzenie;
- 7) brał udział w wydaniu orzeczenia, które zostało uchylone;
- 8) (uchylony);
- 9) brał udział w wydaniu orzeczenia, co do którego wniesiono sprzeciw;
- 10) prowadził mediację.
- § 2. Powody wyłączenia trwają mimo ustania uzasadniającego je małżeństwa, wspólnego pożycia, przysposobienia, opieki lub kurateli.
- § 3. Sędzia, który brał udział w wydaniu orzeczenia objętego wnioskiem o wznowienie, zaskarżonego w trybie kasacji lub objętego skargą nadzwyczajną, nie może orzekać co do tego wniosku, kasacji lub skargi.

WYŁĄCZENIE SĘDZIEGO NA WNIOSEK

- **Art. 41. [Iudex suspectus]**
- **§ 1.** Sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie.
- **§ 2.** Wniosek o wyłączenie sędziego, zgłoszony na podstawie § 1 po rozpoczęciu przewodu sądowego, pozostawia się bez rozpoznania, chyba że przyczyna wyłączenia powstała lub stała się stronie wiadoma dopiero po rozpoczęciu przewodu.

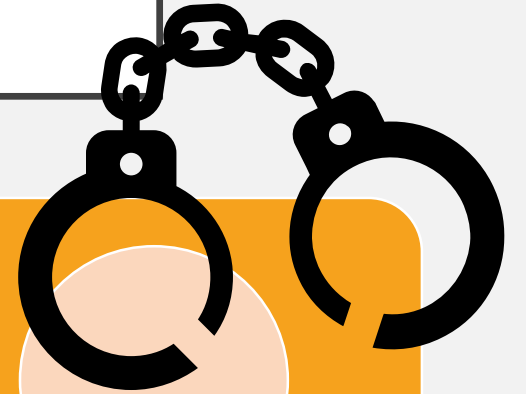
WYŁĄCZENIE SĘDZIEGO NA WNIOSEK

- **Przyczyny uzasadniające wyłączenie sędziego:**
- zachowanie sędziego demonstrujące niewiarę w treść wyjaśnień oskarżonego już w czasie ich składania
- wypowiedzi sędziego, że „oskarżony jest hochsztaplerem” i „z jego prawdopodobnością różnie bywa
- oskarżonym jest osoba, z którą sędzia zetknął się, rozpatrując wcześniej sprawę cywilną, dotyczącą pewnych okoliczności podlegających ustaleniu również w sprawie karnej
- orzekanie w postępowaniu po podjęciu sprawy warunkowo umorzonej przez sędziego, który pierwotnie warunkowo umorzył to postępowanie
- sprawowanie funkcji rzecznika sądu polegającej na udzielaniu wywiadów w sprawie i jej jednoczesne prowadzenie przez tego samego sędziego
- Skazanie jednego z oskarżonych w trybie konsensualnym,
- Stosunek bliskości wobec świadków,

WYŁĄCZENIE SĘDZIEGO NA WNIOSEK

- **Przyczyny nieuzasadniające wyłączenia sędziego:**
 - Analiza przesłanek stosowania tymczasowego aresztowania, w tym ustalenia w zakresie tego, czy zebrane dowody wskazują na duże prawdopodobieństwo, że oskarżony popełnił przestępstwo (art. 249 § 1), nie stanowi orzekania o winie; jest tylko wstępną oceną zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego
 - Uprzednia kontrola w rozpoznawanej sprawie prokuratorskiej decyzji o zaniechaniu ścigania

MODELE PROKURATORY

Model parlamentarny
(podporządkowanie
Prokuratury
parlamentowi) - Węgry

Prokuratura jako organ
w pełni niezależny
(Słowenia)

Model
podporządkowania
głowie państwa (Belgia)

Model klasyczny -
Prokuratura w
strukturze władzy
wykonawczej (USA)

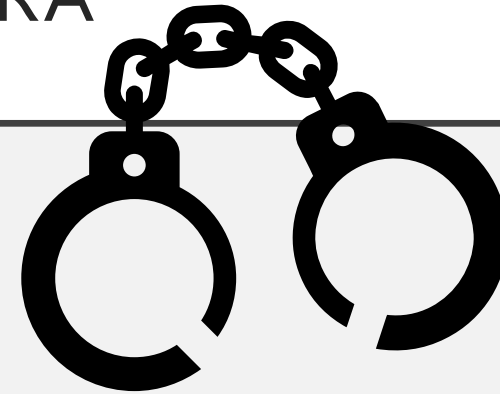

MODELE PROKURATORY

- Jaki model obowiązuje w Polsce?
- Jakie są zalety i wady podporządkowania prokuratury władzy wykonawczej?
- Czy niesie to za sobą jakieś zagrożenia?

PROKURATURA

- Powszechne jednostki Prokuratury:
- 1. Prokuratury Rejonowe,
- 2. Prokuratury Okręgowe,
- 3. Prokuratury Regionalne,
- 4. Prokuratura Krajowa

ustawa z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze (Dz.U. z 2017 r. poz. 1767)

Art. 1 ust. 1

Prokuraturę stanowią Prokurator Generalny, Prokurator Krajowy, pozostali zastępcy Prokuratora Generalnego oraz prokuratorzy powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury i prokuratorzy Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, zwanego dalej "Instytutem Pamięci Narodowej".

PROKURATURA

- Art. 2. [Zadania *prokuratury*]
- *Prokuratura* **wykonuje zadania w zakresie ścigania przestępstw oraz stoi na straży praworządności.**
- Art. 7. [Niezależność prokuratora; polecenia służbowe; zwrócenie uwagi; wytknięcie uchybienia; wszczęcie postępowania dyscyplinarnego wobec prokuratora]
- § 1. **Prokurator przy wykonywaniu czynności określonych w ustawach jest niezależny, z zastrzeżeniem § 2-6 oraz art. 8 i art. 9.**
- § 2. Prokurator jest obowiązany wykonywać zarządzenia, wytyczne i polecenia prokuratora przełożonego.
- § 3. Polecenie dotyczące treści czynności procesowej prokurator przełożony wydaje na piśmie, a na żądanie prokuratora - wraz z uzasadnieniem. W razie przeszkody w doręczeniu polecenia w formie pisemnej dopuszczalne jest przekazanie polecenia ustnie, z tym że przełożony jest obowiązany niezwłocznie potwierdzić je na piśmie. Polecenie włącza się do akt podręcznych sprawy.
- § 4. Jeżeli prokurator nie zgadza się z poleceniem dotyczącym treści czynności procesowej, może żądać zmiany polecenia lub wyłączenia go od wykonania czynności albo od udziału w sprawie. O wyłączeniu rozstrzyga ostatecznie prokurator bezpośrednio przełożony nad prokuratorem, który wydał polecenie.

PROKURATURA

- § 5. Żądanie, o którym mowa w § 4, prokurator zgłasza na piśmie wraz z uzasadnieniem przełożonemu, który wydał polecenie.
- § 6. W przypadku gdy w postępowaniu sądowym ujawnią się nowe okoliczności, prokurator samodzielnie podejmuje decyzje związane z dalszym tokiem tego postępowania. Jeżeli następstwem decyzji może być konieczność dokonania wydatku przewyższającego kwotę ustaloną przez kierownika jednostki organizacyjnej, prokurator może podjąć decyzję po uzyskaniu zgody kierownika jednostki organizacyjnej.
- § 7. Prokuratorowi, który dopuścił się: 1) istotnego uchybienia w zakresie sprawności postępowania przygotowawczego - prokurator przełożony może zwrócić uwagę na piśmie na zasadach określonych w art. 139;
- 2) oczywistej obrazy przepisów *prawa* przy prowadzeniu sprawy - prokurator przełożony wytyka to uchybienie na zasadach określonych w art. 140.
- § 8. W razie stwierdzenia oczywistej i rażącej obrazy przepisów *prawa* prokurator przełożony jest obowiązany żądać wszczęcia postępowania dyscyplinarnego przeciwko prokuratorowi, który obrazy się dopuścił.

PRAWO KARNE PROCESOWE- DEFINICJA

- Prawo karne to zbiór norm prawnych regulujących proces karny
- Pojęcia:
 - Prawo karne procesowe
 - Proces karny
 - Procedura karna
- Funkcje procesu:
 - Funkcja prakseologiczna,
 - Funkcja gwarancyjna,
 - Funkcja regulacyjna,
 - Funkcja materialnoprawna

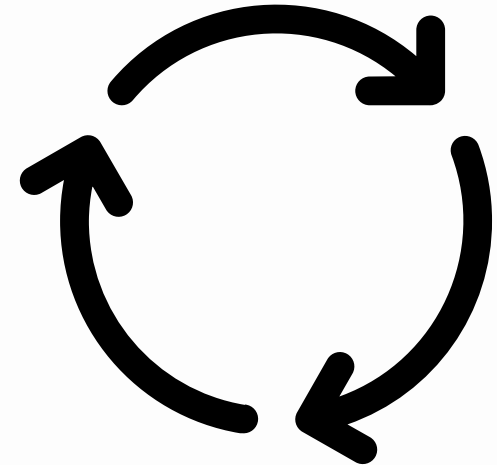
HISTORYCZNY ROZWÓJ PROCESU KARNEGO – FORMY ROZWOJOWE

Forma
skargowa

Forma
inkwizycyjna

Forma
mieszana

HISTORYCZNY ROZWÓJ PROCESU KARNEGO W POLSCE

- 1 stycznia 1929 r. – wejście w życie rozporządzenia z mocą ustawy z dnia 19 marca 1928 r. Kodeks Postępowania Karnego (z istotnymi modyfikacjami poczynionymi w PRL obowiązywał do 1969 r.),
- 19 kwietnia 1969 r. – uchwalenie ustawy Kodeks Postępowania Karnego (Dz. U. nr 13 poz. 69),
- 1 września 1998 r. – wejście w życie ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Postępowania Karnego

Istotne nowelizacje obowiązującej kodyfikacji:

- 1) **USTAWA O ZMIANIE USTAWY - KODEKS POSTĘPOWANIA KARNEGO ORAZ NIEKTÓRYCH INNYCH USTAW z dnia 27 września 2013 r. (Dz.U. z 2013 r. poz. 1247)** – tzw. wielka nowelizacja, zmiana modelu procesu na kontradyktoryjny, wiele zmian mających na celu usprawnienie postępowania karnego i zwiększenie jego gwarancyjności,
- 2) **USTAWA O ZMIANIE USTAWY - KODEKS POSTĘPOWANIA KARNEGO ORAZ NIEKTÓRYCH INNYCH USTAW z dnia 11 marca 2016 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 437)** – odwrócenie wielkiej nowelizacji, powrót do inkwizycyjnego modelu procesu, ograniczenie gwarancji procesowych stron, uprzedmiotowienie oskarżonego i pokrzywdzonego,
- 3) **USTAWA O ZMIANIE USTAWY - KODEKS POSTĘPOWANIA KARNEGO ORAZ NIEKTÓRYCH INNYCH USTAW z dnia 19 lipca 2019 r. (Dz.U. z 2019 r. poz. 1694)** – kontynuacja kierunku zmian nadanego ustawą z dnia 11 marca 2016 r., głównie w zakresie postępowania jurysdykcyjnego

ŹRÓDŁA PRAWA KARNEGO PROCESOWEGO

- 1) KONSTYTUCJA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483)
- 2) KONWENCJA O OCHRONIE PRAW CZŁOWIEKA I PODSTAWOWYCH WOLNOŚCI z dnia 4 listopada 1950 r. (Dz.U. 1993 Nr 61, poz. 284) [i poszczególne jej protokoły o nr: 7, 12 i 13,],
- 3) MIĘDZYNARODOWY PAKT PRAW OBYWATELSKICH I POLITYCZNYCH OTWARTY DO PODPISU W NOWYM JORKU 19 GRUDNIA 1966 R z dnia 19 grudnia 1966 r. (Dz.U. 1977 Nr 38, poz. 167),
- 4) KARTA PRAW PODSTAWOWYCH - ZAŁĄCZNIK DO TRAKTATU Z LIZBONY ZMIENIAJĄCEGO TRAKTAT O UNII EUROPEJSKIEJ I TRAKTAT USTANAWIAJĄCY WSPÓLNOTĘ EUROPEJSKĄ I) Z DNIA 13 GRUDNIA 2007 R. (DZ.U. 2009 NR 203, POZ. 1569),
- 5) TRAKTAT O FUNKCJONOWANIU UNII EUROPEJSKIEJ I) z dnia 25 marca 1957 r. (Dz.U. 2004 Nr 90, poz. 864[2]),
- 6) TRAKTAT O UNII EUROPEJSKIEJ z dnia 7 lutego 1992 r. (Dz.U. 2004 Nr 90, poz. 864[30]),

ŹRÓDŁA PRAWA KARNEGO PROCESOWEGO

- 1) KODEKS POSTĘPOWANIA KARNEGO z dnia 6 czerwca 1997 r. (Dz.U. Nr 89, poz. 555),
- 2) USTAWA O ŚWIADKU KORONNYM z dnia 25 czerwca 1997 r. (Dz.U. Nr 114, poz. 738),
- 3) USTAWA O OCHRONIE I POMOCY DLA POKRZYWDZONEGO I ŚWIADKA z dnia 28 listopada 2014 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 21),
- 4) USTAWA O OPŁATACH W SPRAWACH KARNYCH z dnia 23 czerwca 1973 r. (Dz.U. Nr 27, poz. 152)
- 5) USTAWA O TRYBUNALE STANU z dnia 26 marca 1982 r. (Dz.U. Nr 11, poz. 84)
- 6) PRAWO O PROKURATURZE z dnia 28 stycznia 2016 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 177)
- 7) PRAWO O USTROJU SĄDÓW POWSZECHNYCH I) z dnia 27 lipca 2001 r. (Dz.U. Nr 98, poz. 1070)
- 8) USTAWA O SĄDZIE NAJWYŻSZYM z dnia 8 grudnia 2017 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 5)

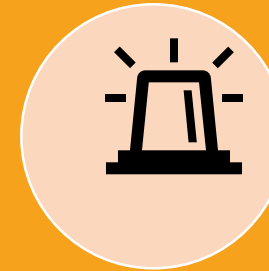
I INNE USTAWY I AKTY RANGI PODUSTAWOWEJ.

RODZAJE PROCESÓW KARNYCH

Proces karny powszechny:

1. Sądy Rejonowe,
2. Sądy Okręgowe,
3. Sądy Apelacyjne,
4. Sąd Najwyższy

Proces karny specjalny:

1. Wojskowy sąd garnizonowy,
2. Wojskowy sąd okręgowy
3. Trybunał Stanu

PRZEDMIOT PROCESU KARNEGO

Przedmiot procesu
karnego

```
graph TD; A[Przedmiot procesu karnego] --> B["Rozstrzygnięcie o odpowiedzialności karnej oskarżonego"]; A --> C[Akcja cywilna (uboczny)];
```

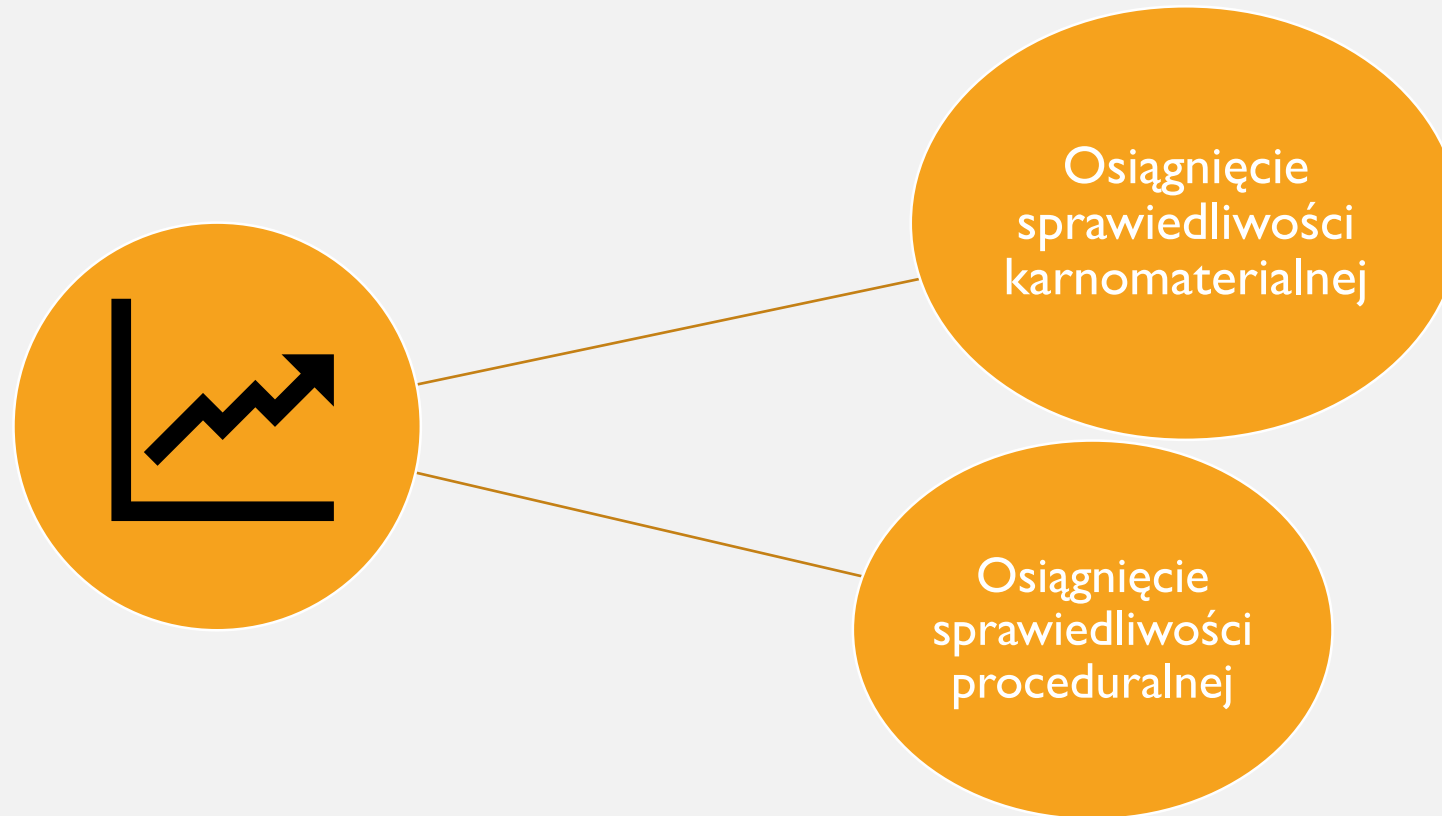
Rozstrzygnięcie o
odpowiedzialności
karnej
oskarżonego

Akcja cywilna
(uboczny)

CELE PROCESU KARNEGO

- Ustawowe (art. 2 § 1 k.p.k.):
 - sprawca przestępstwa został wykryty i pociągnięty do odpowiedzialności karnej, a osoba niewinna nie poniosła tej odpowiedzialności;
 - przez trafne zastosowanie środków przewidzianych w prawie karnym oraz ujawnienie okoliczności sprzyjających popełnieniu przestępstwa osiągnięte zostały zadania postępowania karnego nie tylko w zwalczaniu przestępstw, lecz również w zapobieganiu im oraz w umacnianiu poszanowania prawa i zasad współżycia społecznego;
 - zostały uwzględnione prawnie chronione interesy pokrzywdzonego przy jednoczesnym poszanowaniu jego godności;
 - rozstrzygnięcie sprawy nastąpiło w rozsądnym terminie.

CELE PROCESU KARNEGO- DOKTRYNALNE

GRANICE PROCESU KARNEGO

Legalna jest tylko taka
działalność organów procesu,
która odbywa się wewnątrz
jego granic

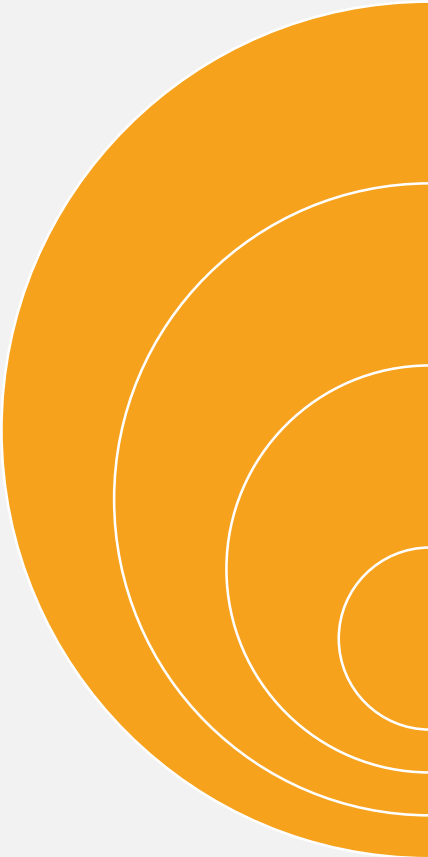

Przedmiotowe-
w jakiej sprawie?

Podmiotowe-
wobec kogo?

Temporalne-
kiedy?

FUNKCJE PROCESU KARNEGO, A FUNKCJE PROCESOWE

Funkcje procesowe to aspekty wypełniania przez strony i uczestników procesu podstawowych przejawów procesowej działalności:

→ funkcja obrony – oskarżony, obrońca,

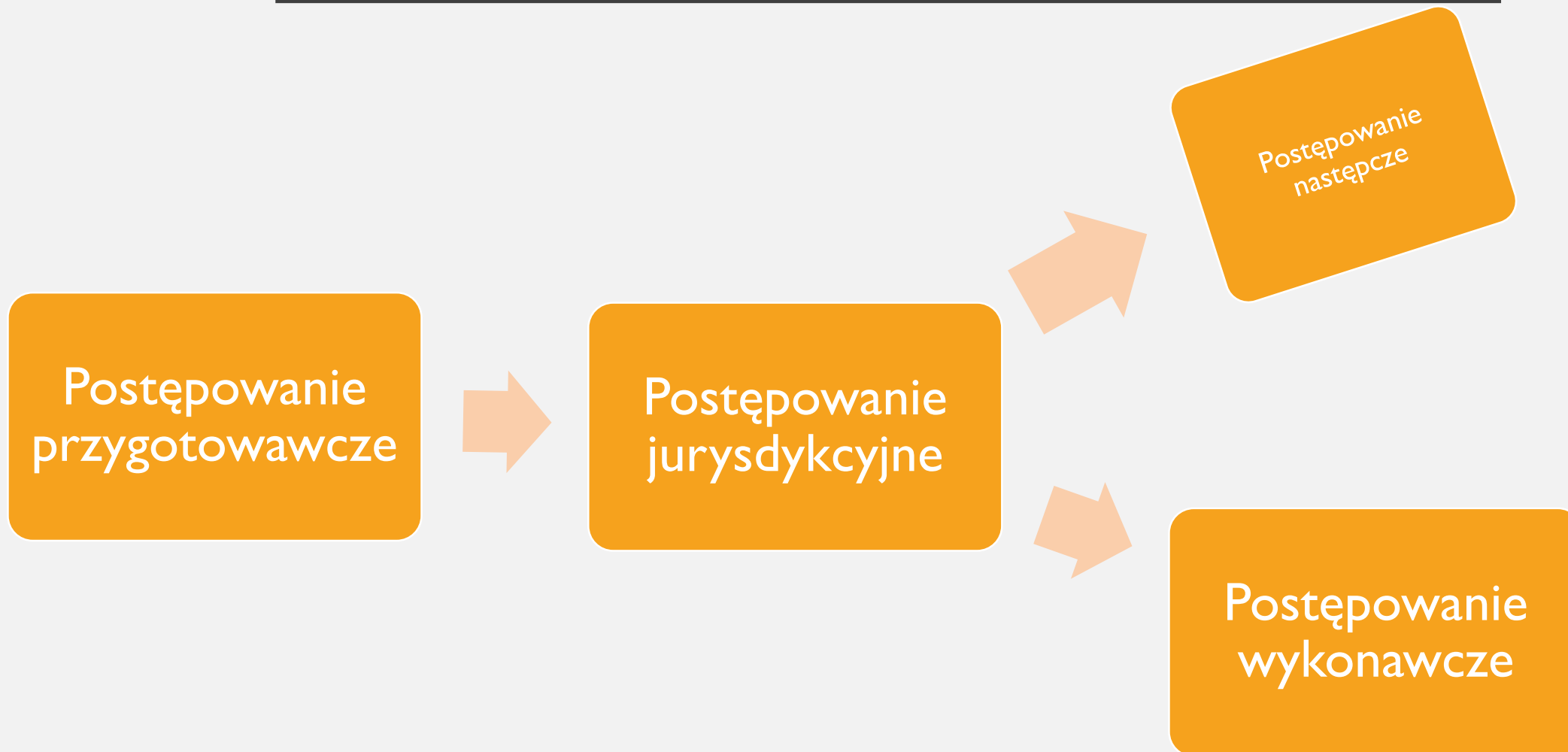
→ funkcja ścigania/ oskarżania – organ ścigania/ prokurator lub nieprokuratorski oskarżyciel/ oskarżyciel prywatny/ posiłkowy

→ funkcja rozstrzygania - sąd

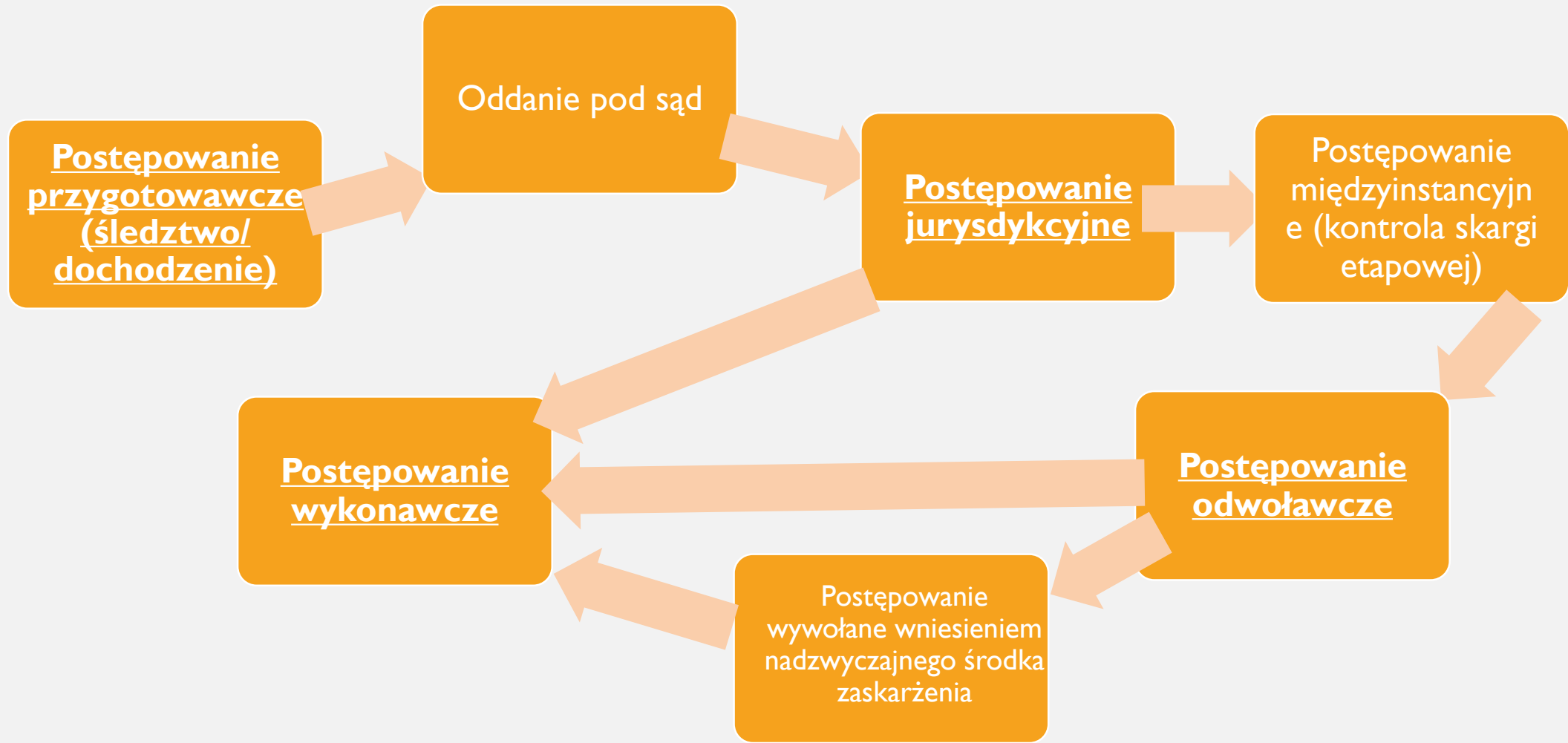
FUNKCJE PROCESU KARNEGO, A FUNKCJE PROCESOWE

- Funkcje procesu to rezultaty prowadzenia działalności procesowej. W przeciwieństwie do celów, które odpowiadają na pytanie „jak powinno być?” funkcje odpowiadają na pytanie „jak jest?”
- **Funkcja prakseologiczna** – procedura karna wyjaśnia w jaki sposób prowadzić proces karny („postępowanie karne”)
- **Funkcja porządkująca** – gwarancja kolejności i sprawności podejmowanych czynności procesowych
- **Funkcja gwarancyjna** – gwarancja zachowania praw i wolności podmiotów postępowania karnego

DYNAMIKA PROCESU KARNEGO- ETAPY

ETAPY PROCESU KARNEGO

TRYBY ŚCIGANIA KARNEGO

Z oskarżenia publicznego (z urzędu)

Bezwarunkowy- zasada

Warunkowy- na wniosek:
a) Wniosek pokrzywdzonego
b) Zezwolenie na ściganie (immunitety formalne)

Z oskarżenia prywatnego

Typy czynów z art.:

1. 157 § 4 k.k. – tzw. lekki uszczerbek na zdrowiu i nieumyślne spowodowanie lekkiego i średniego uszczerbku na zdrowiu na szkodę osoby najbliższej
2. 212 k.k.- zniesławienie,
3. 216 k.k.- zniewaga,
4. 217 k.k.- naruszenie nietykalności cielesnej

W wypadku istnienia interesu społecznego, mogą zostać objęte ściganiem z urzędu – art. 60 § 1 k.p.k.

TRYBY ŚCIGANIA KARNEGO

Art. 12 [Ściganie na wniosek]

- § 1. W sprawach o przestępstwa ścigane na wniosek **postępowanie z chwilą złożenia wniosku toczy się z urzędu**. Organ ścigania poucza osobę uprawnioną do złożenia wniosku o przysługującym jej uprawnieniu.
- § 1a.²⁾ **Uzyskanie wniosku o ściganie należy do oskarżyciela**. Jeżeli powodem uzyskania wniosku jest wyłącznie uprzedzenie przez sąd stron o możliwości zakwalifikowania czynu według innego przepisu prawnego, przewidującego ściganie na wniosek, uzyskanie wniosku o ściganie należy do sądu.
- § 2. W razie złożenia wniosku o ściganie niektórych tylko sprawców obowiązek ścigania obejmuje również inne osoby, których czyny pozostają w ścisłym związku z czynem osoby wskazanej we wniosku, o czym należy uprzedzić składającego wniosek. Przepisu tego nie stosuje się do najbliższych osoby składającej wniosek. **(zasada niepodzielności wniosku)**
- § 3.³⁾ Wniosek może być cofnięty w postępowaniu przygotowawczym za zgodą prokuratora, a w postępowaniu sądowym za zgodą sądu - **aż do zamknięcia przewodu sądowego na pierwszej rozprawie głównej**. W sprawach, w których akt oskarżenia wniósł oskarżyciel publiczny, cofnięcie wniosku **po rozpoczęciu przewodu sądowego** jest skuteczne, **jeżeli nie sprzeciwi się temu oskarżyciel publiczny obecny na rozprawie lub posiedzeniu**. Ponowne złożenie wniosku jest niedopuszczalne.

TRYBY ŚCIGANIA KARNEGO

- **Art. 13 [Zezwolenie władzy]**
- **Uzyskanie zezwolenia władzy, od którego ustawa uzależnia ściganie, należy do oskarżyciela.**

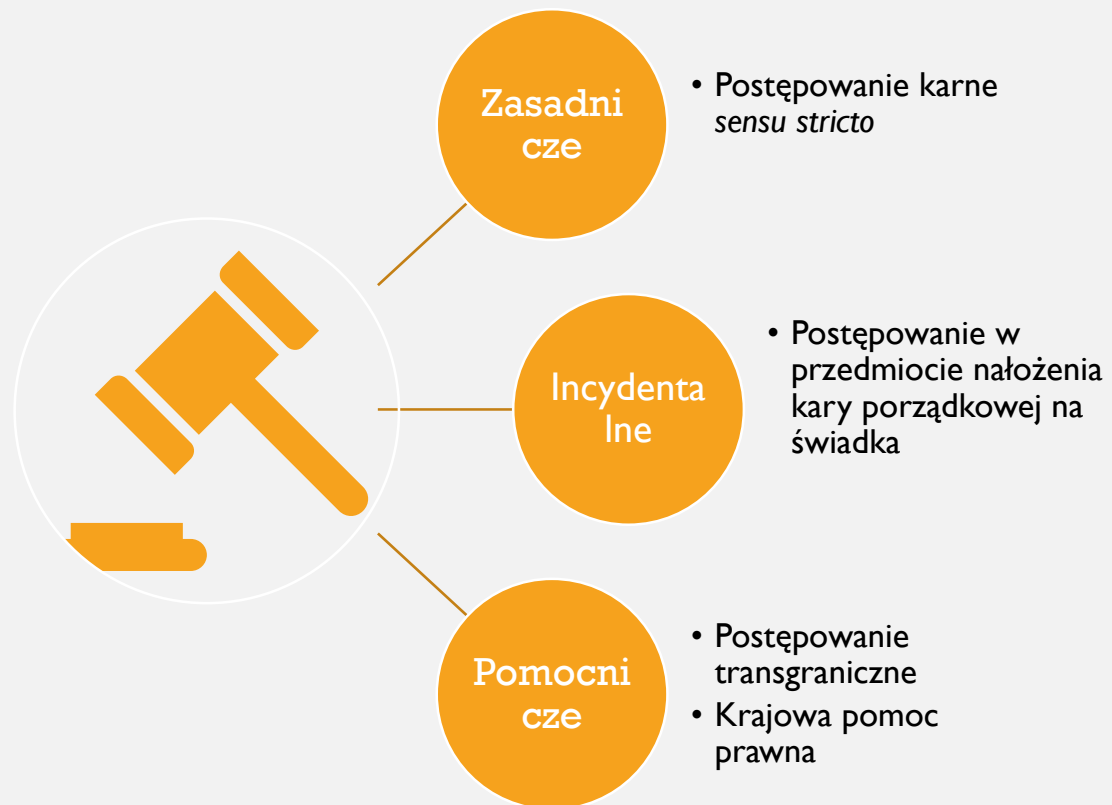
Wniosek o ściganie (art. 12 par. 1 – 3 k.p.k.)

- Dotyczy przestępstw bezwzględnie wnioskowych – ściganych na wniosek już w typie podstawowym (np. art. 190 k.k.) oraz przestępstw względnie wnioskowych – ściganych na wniosek w typie zmodyfikowanym (np. art. 278 par. 1 i 4 k.k. – kradzież na szkodę osoby najbliższej)

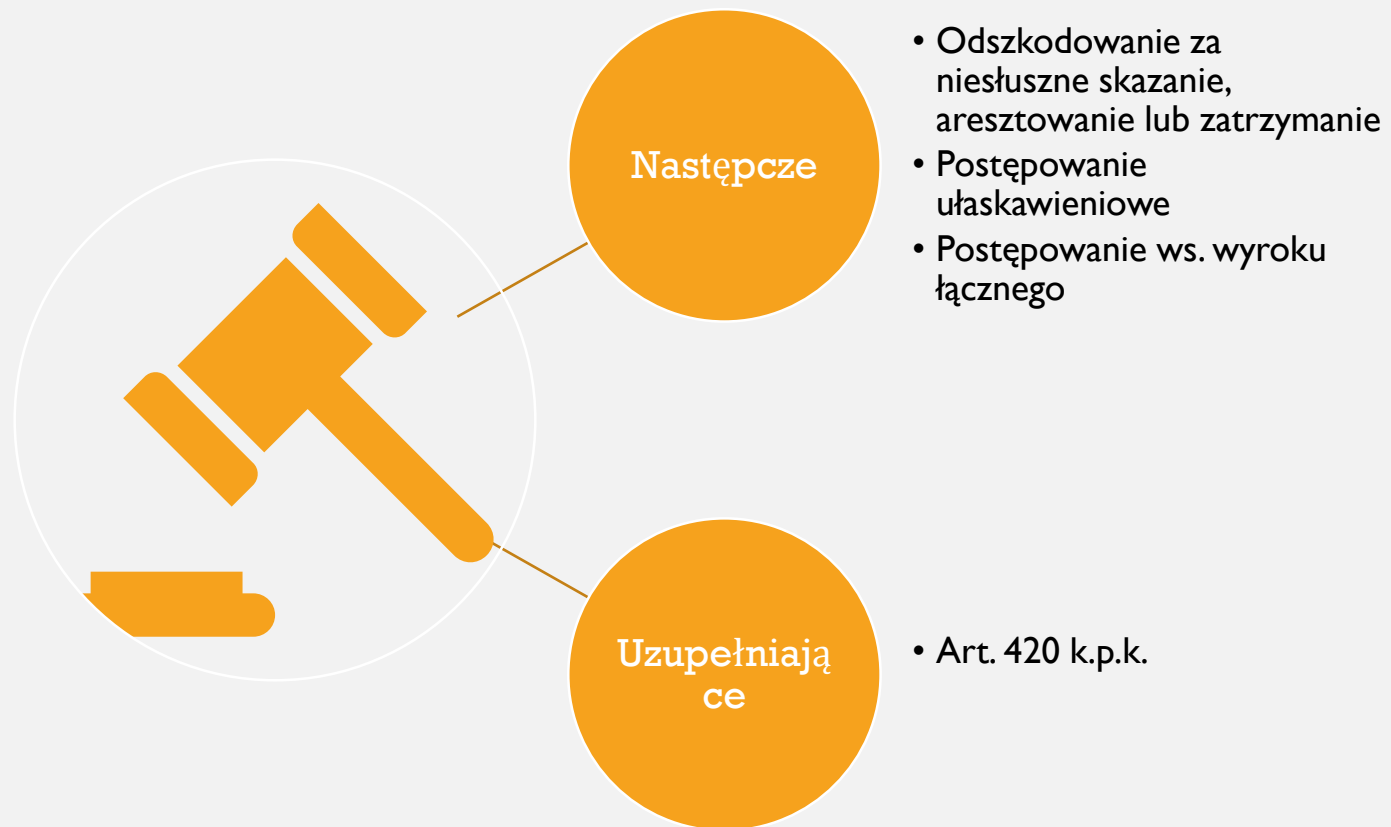
Zezwolenie na ściganie (art. 13 k.p.k.)

- Dotyczy immunitetów formalnych, które zapewniają niedopuszczalność wszczęcia i przeprowadzenia postępowania karnego przeciwko sprawcy przestępstwa, bez zgody uprawnionego organu (np. art. 80 PUSP – immunitet sędziowski)

RODZAJE POSTĘPOWAŃ

RODZAJE POSTĘPOWAŃ

TEST WIEDZY - POSTĘPOWANIE KARNE

Przedmiotem
procesu
karnego jest:

A) Izolacja sprawcy od społeczeństwa

B) Zhańbienie oskarżonego

C) Rozstrzygnięcie sprawy w rozsądnym terminie

D) Tworzenie precedensów prawnych (przydatnych
przy rozstrzyganiu podobnych spraw w przyszłości)

TEST WIEDZY - POSTĘPOWANIE KARNE

Z
oskarżenia
prywatnego
ścigane jest:

A) Przestępstwo kradzieży rzeczy ruchomej na szkodę osoby najbliższej

B) Przestępstwo mobbingu

C) Naruszenie nietykalności cielesnej

D) Każdy czyn zabroniony przeciwko mieniu, o ile wartość przedmiotu czynności wykonawczej nie przenosi 500 zł

TEST WIEDZY - POSTĘPOWANIE KARNE

Jako
oskarżyciela
w procesie
karnym
spotkamy:

A) prokuraturę

B) prokuratorię

C) prokuratora

D) prokurenta

TEST WIEDZY - POSTĘPOWANIE KARNE

Przedmiotem
procesu
karnego jest:

A) Akcja cywilna

B) Klasyfikacja skazanych

C) Tworzenie precedensów

D) Wykrywanie źródeł przestępczości